

הכנסת העשרים וארבע

יוזמת: חברת הכנסת מרב מיכאלי

1161/24/פ

הצעת חוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין) (תיקון – ביטול כריכה), התשפ"א–2021

1. תיקון סעיף 1 בחוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין), התשי"ג–1953¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1 –
  - (1) בכותרת השוליים, במקום "בענייני נישואין" יבוא "בנישואין";
  - (2) המילה "ענייני" – תימחק.
2. ביטול סעיף 3 סעיף 3 לחוק העיקרי – בטל.
3. תיקון סעיף 9 בסעיף 9 לחוק העיקרי, בסופו יבוא "בכתב".

דברי הסבר

על פי המצב החוקי הקיים כיום בישראל, כאשר בני זוג יהודים מבקשים להתגרש, יש סמכות מקבילה לבית הדין הרבני ולבית המשפט לענייני משפחה לדון בעניינים הכרוכים בגירושין, כגון משמורת ילדים, חלוקת רכוש ומזונות ילדים. בעניינים אלה תדון הערכאה שהחלה לדון ראשונה בתביעה. חוק שיפוט בתי דין רבניים (נישואין וגירושין), התשי"ג–1953, מאפשר לכרוך לתביעת גירושין שהוגשה לבית הדין הרבני את העניינים הנלווים. מצב זה יוצר "מירוץ סמכויות" בין בית הדין הרבני לבית המשפט לענייני משפחה.

למצב הקיים השלכות קשות על זוגות המתגרשים בישראל, בשל העובדה שהם נאלצים לצאת ל"מירוץ סמכויות" בין הערכאה הדתית לאזרחית, במקום לנסות ולהגיע לשלום בית או לחלופין, לסיים את הסכסוך בדרכי שלום.

מצב דברים זה פוגע בעיקר בנשים, כיוון שבתי הדין הרבניים נוהגים לפסוק על פי הדין הדתי, שבו יש "נחיתות משפטית" מובנית של נשים לעומת בעליהן. בשל מירוץ הסמכויות וכריכת העניינים הנוספים בבית הדין הרבני, נופלות הנשים המתגרשות קורבן לסחטנות וסרבנות גט והופכות לשבויות בידי בעליהן.

לפי הצעת החוק, נישואין וגירושין של יהודים בישראל, אזרחי המדינה או תושביה יישארו בשיפוטם

¹ ס"ח התשי"ג, עמ' 165.

הייחודי של בתי הדין הרבניים. עם זאת, מוצע לבטל את האפשרות לכרוך אל הליך הגירושין בבית הדין הרבני את העניינים הנלווים.

על מנת לאפשר פלורליזם תרבותי ודתני, וכדי מנת שלא לחסום את דרכם של בני זוג המבקשים להתדיין או לאשר הסכם בפני ערכאה דתית, הושאר על כנו סעיף 9 לחוק, המאפשר התדיינות בבית הדין הרבני במקרה של הסכמה של כל הנוגעים בדבר, אך מוצע כי הסכמה כאמור תינתן בכתב. זאת, בדומה למצב הקיים על פי חוק הירושה, התשכ"ה-1965.

התיקון לחוק נועד לסיים את המהלך שהחל בעת חקיקתו של חוק בית משפט לענייני משפחה, התשנ"ה-1995, ולרכז את כל הסמכויות בענייני משפחה, למעט הנישואין והגירושין עצמם, בידי ערכאה אחת. זאת, במטרה לאפשר סיום הליכי הסכסוך בדרכי שלום, ללא צורך במירוץ בין הערכאות השונות, ותוך שמירה על שוויון זכויות בין בני הזוג בהליך הנוגע לעניינים הנלווים לגירושין. בנוסף, התיקון נועד להביא לאחידות הפסיקה בעניינים הנלווים לגירושין.

הצעת החוק הוכנה בסיועם של הארגונים נעמת, ויצ"ו ומבוי סתום.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת התשע-עשרה על ידי חברת הכנסת אורלי לוי אבקסיס וקבוצת חברי הכנסת (פ/1531/19) ועל ידי חברת הכנסת מרב מיכאלי וקבוצת חברי הכנסת (פ/1532/19), על שולחן הכנסת העשרים על ידי חברת הכנסת אורלי לוי אבקסיס (פ/216/20) ועל ידי חברת הכנסת מרב מיכאלי (פ/1400/20), על שולחן הכנסת העשרים ושתיים על ידי חברת הכנסת מרב מיכאלי (פ/966/22), ועל שולחן הכנסת העשרים ושלוש על ידי חברת הכנסת מרב מיכאלי (פ/972/23).

הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת התשע-עשרה על ידי חברת הכנסת גילה גמליאל (פ/2140/19).

הצעת החוק זהה לפ/972/23 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ג בסיוון התשפ"א (24.05.2021)